

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ES ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY

Szerkesztő: P A P D O M O K O S

Előfizetési ár: Egész évre 20 L. Magyarországra: 26 L. Egyes szám ára 3 L. Akik a 20 L-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferencz-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítói-díj 100 L. Minden penz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárhoz küldendő Clujra (Kolozsvárra).

Egymásra találunk.

Unitárius egyházunk miadig azt a szerepet töltötte be népünk életében, mit az édesanya a családban. Szeretetének kiterjesztett karjaival nemcsak hintette a nemes magot, az *igazságot*: hanem ápolta a hitet, az erényt és erkölcsöket. Gondja volt arra, hogy népünk szellemi haladása és művelődése fokozatosan emelkedjék.

Most a helyzet úgy alakult, hogy az édesanya, anyaszentegyházunk bajba jutott. A legnagyobb erőfeszítéssel igyekeznek most is kötelességeit teljesíteni, a kulturát fenntartani az élet nagy mezején, nehéz harcok idején a versenyképességet a jelen és jövő érdekében biztosítani. A segélyforrások azonban elapadtak. Ma az egyetemes egyház összes tagjainak kell összefogni, a szükséges áldozatot meghozni, egyházunk és iskoláink jövőjét szilárd alapokon megtartani. A nagy terhet egymás között felosztani s kicsiny erőnk összetételével nagy kérdéseket megoldani.

Ugy tetszik azonban, hogy a mi józan gondolkozású székely népünk egy része egyházunknak váratlanul bekövetkezett súlyos helyzetét eléggé nem értette meg vagy félreértette. Ezt a szomorú jelenséget fájdalmasan tapasztalja a püspöki vizsgálószerk azon az uton, mely jelenleg éppen a *kereszturi* egyházkörben vezet a faluról-falura. Némelyeknél hiába volt a belső emberek komoly munkája és megértő irányítása: a mi drága édesanyánk súlyos betegségét nem akarják megérteni és egy csepp gyógyító balzsammal nem akarják enyhíteni.

A jobb lelkek, az őrizők aggódnak: mi lesz, megmaradunk-e vagy elveszünk? Megértjük-e a saját ügyünket vagy pusztulni engedjük még tartott javainkat? Tudatára ébred-e népünk kötelességének s megőrzi és megvédi-e ősei hitét, a legigazabb és legtisztább vallást a világon vagy saját szemével akarja látni, hogy a világosságban járó nép sötétségbe süllyed?

Hála a jó Istennek, a nagy többségre nem lehet panaszkodni. A világosság, ha kitüzelmes munkával is, áthatol a jobbak lelkeire.

és megsokasodva halad tova. Körutunk felerészét számbavéve, erős hit támad bennünk, hogy unitárius hiveink, székely népünk rendre fölébred szendergő álmából s az utolsó pillanatban megmenti a még menthetőt. Minden biztató jele meg van annak, hogy vezetők és nép lassanként egymásra találnak. Egyiknek féltő szeretetét és önfeláldozó munkáját kiegészíti a másik megértő áldozatkészsége és hitéhez való tántoríthatatlan ragaszkodása s az egymásra találás olyan tetteket hoz létre, olyan biztosítékokat teremt, melyek történelmünkben újból aranybetűkkel lesznek feljegyezve.

Egymásra találunk, megtaláljuk önmagunkat! Kart karba téve, nélkülözhető javainkat még lemondás árán is összegyűjtve, őseink példáján lelkesedve, biztos léptekkel haladunk előre, hogy a mi édesanyánk, a mi drága anyaszentegyházunk ne szenvedjen tovább.

Ezt üzenjük a kereszturi egyházkörből többi hittestvéreinknek.

Kovács Lajos.

Az unitárius vallás meghatározása.

Amerikában az unitáriusok között rendkívül értékes hirlapi nyilatkozatok jelennek meg már hónapok óta, vallásunk jelentőségéről, nevééről és előnyeiről. A nevet némelyek szeretnék fölcserélni a *keresztény* szóval vagy más hasonlóval, hogy ne látszék felekezetiesnek, de a többség a ősi névhez ragaszkodik. Fődolognak mondják, hogy milyen tartalmat veszünk bele a névbe.

Egyik veteránus lelkész, aki Dávid életrajzát is megírta, dr. Sunderland így foglalja össze vallásunk főtartalmát.

1. Az unitarizmus a kereszténység haladó fejlődése, mely arra törekszik hogy azonos legyen az egyetemes erkölccsel és az egyetemes vallással. (Dr. Barrows tollából származik és valóban igen szerencsés tömör foglalatja a lényegnek.)

2. Az unitarizmus a legnagyobb héber próféták és Jézus vallásainak evolútiós fejlődése, mely modern utakon haladva más új forrásból szünetlenül gyarapodik és az emberiség fokozatos emelésére törekszik.

3. Az unitarizmus az Isten atyaságának, Jézus testvériségének a vallása a modern tudomány világosságánál megvilágítva és a mai idők szükségéhez alkalmazva.

Minthogy semmi felekezeties részt nem tartalmaz, legalkalmasabb arra, hogy a keresztény egység alapjául szolgáljon.

LEÁNYAINKNAK, ASSZONYAINKNAK LEGSZEBB AJÁNDÉK

SZIVEMET HOZZÁD EMELEM..

NŐI IMÁDSÁGOS KÖNYV. o IRTA: DR. BOROS GYÖRGY.
KAPHATÓ: LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN KOLOZSVÁRT.

Göcs Pál koporsótáblája.

— Egy híres régi papunk emléke. —

Elődeinknél a XVI. és XVII. században az volt a módosabbnaknál a szokás, hogy a halottak koporsójára aranyozott rézlapot szegeztek. Az ily lapokat az ötvösök készítették. Ők vésték reá az elhunyt nevét és rövid életrajzát. Egyházunk levéltára eddig két ily réz emléklapot őrzött: *Csanádi Pál* püspökét († 1631) kinek sírköve ma is megvan a kolozsvári temetőben és *Stegmann Joachim* kolozsvári pap és tanárét († 1633). Ezekhez most dr. *Grandpierre Emil* nyug. főispán és kormánybiztos ajándékából harmadikul *Göcs Pál* híres papunk koporsótáblája csatlakozik, mely mind a két előbbinél régibb s csodálatos véletlenségből e kiváló nagy emberünk halála után kerek háromszáz évvel jutott egyházunk tulajdonába.

A koporsótábla néhai *Czikmántory Ottó* drnak, a puritán becsületességéről közismert kolozsvári ügyvédi kamarai elnöknek halálával, az ő könyvtára polcáról került napvilágra s *Grandpierre Emil* dr., mint egyik örököse innen ajándékozta legméltóbb helyére: egyházunknak.

A tábla *Czikmántory*hoz minden valószínűséggel családi sírboltja építésével jutott. Neki ugyanis édesanyja egy Franciországból bevándorolt *Simon* nevű ékkömetsző családjából származott. Ez Kolozsvárt *Knorr* leányt vett feleségül. A német *Knorr* pedig magyarul *Göcs*-öt jelent s a *Knorr* és *Göcs* család századok előtt egy volt, csakhogy egyik ágát magyarul *Göcs*-nek, másikat németül *Knorr*-nak nevezték. Valószínű, hogy a régi kolozsvári család századokon át megtartotta régi sírhelyeit s midőn ott több mint félszázaddal ezelőtti a *Simon*-kripta épült, a régi sírok egyikéből kerülhetett elő *Göcs Pál* réz koporsótáblája.

*

Ki volt *Göcs Pál*? Rövidesen megtudjuk koporsótáblája latin följiratából, mely magyar fordításban így szól:

Mindenki tartozik egyszer meghalni:

*E sír rejti magában **Göcs Pált**, Pálnak fiát, aki természetre ugyan halandó, de halhatatlan erény ékesítette.*

Miután kiváló kegyességéért, tudományáért s ekesszólásáért a kolozsvári egyház lelkipásztorává választották s ezen hivatalában 20 évig működött páratlan kegyességben, kiváló dicsérettel s nagy eredménnyel, az Urban csendesen elhunyt a keresztény időszámítás 1622-ik évében, március 3-án, éjjeli 12 órakor, életének 51-ik esztendejében.

*Született az Ur 1571-ik évében. Lelkipásztorrá választották 1602-ben. Ugyanezen évben boldog házasságban csatolta magához **Rosás Margitot**, kiválóan mivelt nejét, most gyászos özvegyét.*

Legyen neked könnyű a föld.

E rövid szövegről elmondhatjuk, hogy méltán beszél Göcs-Pálról nagy elismeréssel.

Ő egyházunk történetének egyik legviharosabb és legválságosabb korszakában lépett vezéreink sorába. Fiatalon, 32 éves korában választották meg kolozsvári papnak; épen akkor, midőn mondhatni létünk forgott kockán. Akkor ugyanis Mihály vajda megöletése (1601) után Básta György s vele az ő hatalmára támaszkodó Erdélybe jött jezsuiták teljes erejükkel egyházunk megsemmisítésére törekedtek.

A harc teljes kiméletlenséggel folyt ellentünk. Náprági György az új katolikus püspök nyíltan hirdette, hogy az unitáriusok főészkői közül Torda és Dés a háboruk miatt elpusztulván, most Kolozsvár megtörésére kell minden erőt összpontosítani. Básta és zsoldosai igazi hőhőrualmat vezettek be Erdélybe s nemsokára a magyarság legjavából nagyon sokan török földre futva menthették meg még pusztá életüket is. Ezek közt volt Székely Mózes és Bethlen Gábor, a későbbi híres fejedelem is. A menekültek azonban az erdélyi Vaskapun 1603-ban betörték Erdélybe, Székely Mózes fejedelemné választották és ostrom alá fogták Kolozsvárt is. A vérig sériett és üldözött kolozsvári polgárság igazi szabadióit látta az ostromlókban s tíz nap mulva a várost megadták Székely Mózesnek.

Ekkor aztán kitört az elfojtott keserűség.

A polgárság dühe a balkezes erdélyi politika méregkeverői, a lelkiismereti szabadság elvakult elnyomói ellen fordult. Toroczkai Máté püspök gyújtó beszédben tüzelte a jezsuiták ellen az összesereglett népet, majd Göcs Pállal együtt a Farkas-utcai zárdára vezették az eikeseredett, megkínzott tömeget, mely teljesen feldulta, részben le is rombolta a jezsuiták lakhelyét és templomát s magukat is küzte a városból.

Néhány hónap mulva azonban újra lefelé fordult a szerencse kereke.

Székely Mózes Brassónál elesett és újra beállott Básta rémuralma. Az unitárius püspök egy évig bujkált üldözői elől a törökői asbányák üregeiben; Göcs Pál pedig Lengyelországba menekült. Ittani bujdosásában ismerkedett meg Radeci Bálinttal s aztán ő Oánlotta ezt kolozsvári papnak. A bujdosásból ugylátszik, hogy csak 1605-ben, Bocskay István uralomra jutásával tért újra haza s aztán tovább vezette egyházát 1622-ben bekövetkezett haláláig.

Segesvári Bálint krónikája följegyezte, hogy „nagy tiszteséggel temették“.

Pál nevű fia nagy vagyont, előkelő rokonságot szerzett. Ennek leányai főrangú családokba mentek férjhez. Ez az ág velük el is enyészett. A család másik ága azonban úgy látszik, hogy tovább élt itt német nevén s Göcs Pál koporsótablája fönmaradását ennek köszönhetjük.

Egyházunk becses emiéllel gazdagodott Göcs Pál emléktáblájával. Rójjuk le e helyen is adományozójának hálás köszönetünket.

Kelemen Lajos.

TŰZHELY MELLETT.

Salamon: Énekek Éneke.

(II. r. 1^l—7. v.)

*Mint tövisek közé nőtt lilium szála,
Oly szép a lányok közt én szívem mátkája.
Mint sūdár almafa szālas erdők között,
Olyan szerelmesem minden ijjak között.*

*Ime elszāllt a tél, az eső is elment,
Szerte a réteken virāgok feselnek,
Drāga fūrtöt ingat a szőlő indāja . . .
Jőjj hozzām, én szépem, én szívem mátkája!*

*A te szavad nekem oly gyönyörőséges,
Tekinteted, mint a lilium, oly ékes,
Jeruzsālem lányi, csak titeket kérlek;
Én szerelmesemet, szunnyadó mátkāmat,
Mignem ő akarja, föl ne ébresszéték.*

(Kolozsvār.)

JAKAB GÉZA.

Öreg diák meséje a fiataloknak.

Harmincketten valánk, kik 1873. évi június 29-én érettségi vizsgálatot tettünk az unitáriusok kolozsvári főiskolájában. És hárman valánk, kik 50 év elteltével, ugyan e napon, összejöttünk a most már díszes, új kollégiumban u. m. Veszprémi Lajos, Fazakas Ferenc és e sorok szerény írója: Nagy Miklós.

Szinte hihetetlennek tartom, hogy harminckettőnk közül ma már csak hárman élnek és élveznek a mostani áldott állapotoknak balzsamos klímáját.

Tanáraink, vezetőink.

Tanáraink közül ma már csak egy él: *Ferencz József* unitárius püspök, ki vallást és erkölcsant tanított nekünk oly szívhez szóló, lendületes hévvel, hogy annak nemesen felemelő hatása ma is tápot ad unitárius hitben képződött, hívó lelkünknek. Kiváló érdemű filozófia-tanárunk a halhatatlan, nagy unitárius egyházi író és Dávid Ferenc szellemben vitázó *Simén Domokos* volt. *Kovácsi Antal* latin professzorunk, kit az ifjuság Micipsa bácsi néven becézett, hálás

emlékezetében él lelkünkben, mint atyai pátronosunk. *Mikó Lőrinc* a német nyelvtan, *Papp Mózes* a számtan és *Benczédi Gergely* a vegytan és fizika tanárai, igen komoly professzoraink valának, kiknek szigora, erélyessége, rendre, fegyelemre és szorgalomra tanított meg. *Nagy Lajos* a magyar irodalom és görögnyelv tanára már vig tempóban usztatott s kértünkre sokszor elengedte leckeóránkat. A még csak alig 25 éves *Úzoni F. Gábor* történelem-tanárunk alig 9 havi működése után a Házsongárdi temető tetején levő Farkas Sándor síroszlopánál kioltotta életét. Szakmáját az ugyanazon időben a londoni akadémiáról hazajött *Kovács János* vette át, ki mint jovialis fiatalember, barátságos indulattal kezelte háromnegyed éven át az érettségig. Mindezekkel kapcsolatosan hálára kötelezetten kell megemlékeznem két jó tanáromról, kik a 60-as évek vége felé oktattak minket a tordai unitárius algimnáziumban. Ezek egyike a tragikus véget ért s korát meghaladó pedagógiai magas képzettséggel bírt *Várady Károly* ig.-tanár; a másika a közszeretet- és köztiszteletben állott s általánosan Torda papjának titulált *Albert János* unitárius lelkész.

A világhírű tudós, dr. *Brassai Sámuel*, már az egyetemen tanított minket. Viszont hálás tisztelettel emlékezünk meg a nemrégiben Kolozsvárt elhalt *Ürmösi Kálmán* ny. esperesről, ki mint seniorunk (iskolafőnök) az ifjuságnak lelkes vezére, tanácsadója és védelmezője volt éveken át s kinek méltó segítőtársa *Kisgyörgy Sándor* contra (ellenőr) jelenleg vargyasi lelkész-esperes volt.

Kollégiumi életünk.

A letűnt félszázad sok édes, keserű emlékeket ébreszt fel lelkünkben. Iskolánk a régi gimnáziumi épület vala, melynek a különböző városokról elnevezett szobáiban laktunk, éltünk és háltunk elég zsfoltan.

Esténként főztük és nyeldestük az otthonról küldött kukoricalisztból gyártott és tenyerünkkel letapicskolt aranysárga puliszkát, néha-néha turóval, de gyakrabban szárazon. Reggel mindig és délelben is elég sokszor *éhkoppot* falatoztunk. Főétkezési időnk az estvéli volt, az imént irt módon.

Nagy segítségünkre volt azonban a *Fiskus* nevű (ma Központi szálloda) vendéglőnek jólelkű tulajdonosa, a cseh származású Plikát Ferenc, aki szakácsnőjének megrendelte, hogy a diákok csészéit színültig meg kell tölteni husocskákkal is megterhelt vastagétellel. Élven az alkalommal, igen természetesen nagy és legnagyobb csészékkel járultunk a terjedelmes szakácsné kegyes színe elé, aki nem mérte a csészék öblösségit, kicsit, nagyot egyaránt tele tömött izletes étkekkel — *6 krajcárért*. Volt rá eset, hogy a nagyobb csészékben hárman-négyen is lakmározunk teljes jóllakásig, — koponyánként 1—2 krajcár hozzájárulással. Kenyeret a *Lábasház* (ma Európa kávéház) alatt áruló kofáktól vettünk. A lábasházi kenyér akkora volt, mint egy kisebbrendű kocsikerék. És Kati néni 2 kraj-

cárért ujnyi vastagságban akkora karéjt kanyarított le, hogy egy lájbi elő bátran kitelhetett volna belőle, ha vászon lett volna. Ugy a csészéket, mint a kenyeret a természetes székely tanuló-szolgák fuvarozták nekünk. A terhek sulya alatt csak úgy szuszogtak szegények. Tíz-husz szegény tanulónak a városi jólelkű lakósok küldözgettek naponként felváltva izletes ebédeket. Bizony kevés volt azok száma, kiknek rendes kosztjuk volt. Csak az urfik valának ilyen szerencsések.

Szabályzat szerint reggel 6 órakor, csöngetésre, fel kellett kelni és *préesre* (ímára) menni a nagy *auditoriumba* (ma diszterem) 10 krajcár büntetés terhe alatt. A lefekvés ideje, szintén csöngetésre, esti 10 óra volt. Este 9 órán túl csak seniori engedéllyel lehetett távol lenni. Minden este 9 órakor az *iskolagazda* (egy teológus) szobáról-szobára járt, névsort olvasott s a távollevőket felírta s a *pubicum* (ifjusági esküdtszék) által 10—20 krajcárral megbüntette.

Tisztaságra a naponként kirendelt 2—2 *vigil* (éjjeli őr) vigyázott. Akit hibán értek, feljelentették megbüntetésre. A *tény* sulyosága szerint 6—8—10—12 órai zárkára íteltetett a delikvens, melyet éjjelenként egy fületlen klasszisban egyedül kellett kitöltenie a kopasz padakon.

Kihágási és minden mulasztási ügyekben az összdiákság által választott 8 tagu esküdtszék ítélkezett a senior elnöklete alatt. Sérelmes ítéleteken másodfokon és végérvényesen az igazgató ítélkezett.

A vasárnapi templomozáson a diákságnak — szintén 10 krajcár büntetés terhe alatt — jelen kellett lenni.

Egész évi iskola tartozásunk 2 forint volt. Ennek fizetése alól is az ifjuság jelentékeny része felmentetett.

Világításra faggyu- és stearin-gyergyát használtunk, melyet egyenként kellett vennünk. Szintén tűzifáról is a tanulóknak kellett gondoskodni. El lehet képzelni, hogy milyen fűtött szobáink lehettek. Az ablakok kívül fagytak be.

Gyertyagyújtástól 10 óráig a hosszú asztal körül tanultunk. Ha valaki elszunnyadt, az a szomszédtól egy *fricskút* kapott. Érdekes volt a *sátánozás*. Ha valaki 10 óra előtt merészkedett ruhástól ágyában szenderegni: az sátánt kapott. A sátánozás úgy történt, hogy ketten-hárman jó hosszú falusi szöttes törülközőkendőiket keményen összecsavarták, aztán *sup, supp, suppp* jól ráverdestek az alvóra. Természetesen a tettesek az előre kinyitott ajtón hirtelen kiszárguldoztak, hogy az illetőnek sejtelve se legyen a sátánozók személye felől, nehogy holnap-holnapután kamatostól együtt visszaadassék a kölcsön. Csütörtökön és vasárnap szünetelt a tanítás. De azért minden csütörtök reggel 8 órakor *oráció* és minden vasárnap *kanció* volt. Azaz: minden csütörtökre a senior által kirendeltetett, egy héttel előbb, egy orátor és vasárnapra szintén egy prédikátor, kiknek kötelessége volt szónoki beszédet és prédikációt készíteni és elszónokolni. A szónoklatnál az igazgató, a prédikációnál a lelkész elmőkölt. Aztán a szónoklatokat meg kellett bírálni. Ha volt önkén-

tes bíráló, az bírált. Ha nem akadt: akkor az igazgató vagy a lelkes felhívta ezt vagy azt bírálatra. Ennélfogva éber figyelemmel kellett kísérnünk a beszédeket, mert nem tudhattuk, hogy ki lesz felhíva bírálni. Szégyen volt, ha valaki nem tudott bírálatot mondani, mert nem figyelt. E szónoki gyakorlatoknak nagy hasznát vette az ifjuság, különösen legációkba küldetés alkalmával. De az életbe kilépve is.

Az ifjuságnak volt önképzőköre s e körnek egy hetenként megjelent „Remény“ című irott lapja. A „Remény“ lapjain megjelent versek és prózákból kiválogatottan 1873-ban egy kötet jelent meg nyomtatásban, melynek értékéről Garay, Gyulai Pál és Tóth Kálmán koszorus költőink igen rokonszenvesen és elismeréssel nyilatkoztak.

Volt *dalköre* is, mely isteni tiszteletek és temetések alkalmával szép sikerekkel működött.

Torna helyett társasjátékaink voltak: a kifutó, a nyul, Laci-májas, birkózás, aztán labdázás, kótyázás, melyeknél a karok és lábak egyaránt edződtek s az egész testszervezet mozgásba hozott. Ezeket ma felváltotta a lábficamító rugdalkozás stb., stb.

*

Ime, kedves mai tanuló ifjuság, reményei a hazának! Ilyen volt a kollégiumi élet ezelőtt 50 évvel. Azóta sok minden megváltozott. Sok újítás történt. A jó, hasznos és célravezető dolgok közül sok kimustráltatott, ujhodási viselkedésgéből. Ti virágházi növényi életet élvén a kollégium falai között, ottan nem ismerhetitek meg, miként mi megismertük, az élet nehézségeit, megpróbáltatásait. Létfenntartás tekintetében sem szűkölködtök s nem vagytok önmagatokra utalva, miként mi valánk.

Mi a fennebb vázolt sulyos állapotaink közepette is szívből szerettük iskolánkat, egyházunkat, minden művelődési intézményeket és hazánkat. És tettünk, dolgoztunk, áldoztunk érettük annyit, a mennyi gyarló emberi képességünkből kitellett.

Nektek mind e tereken fokozott mértékben kell cselekednetek, áldoznotok, mint ezerszer jobb sorsnak gyermekei.

Amit cselekesztek önérdek nélkül, a dolgok önbecsiért tegyétek, a hála reménye nélkül. Mert a hála nem emberi dolog.

Ezt üzenjük nektek, ifju tanuló barátaink, félszázados jubileumunk alkalmából: legyetek jobbak, mint mi valánk, — vagy legalább olyanok!

Nagy Miklós.

Jótekonyság. Gvidó Béla esperes az EKT. legújabb gyűlésén 3 alapítványt jelentett be. Durugy Pál-alapítvány Durugy Józseftől 500 leu; Dr Ferenc Ákos-emlékalap 2105 l.; Dicsőszentmárton és vidéke hitelszövetkezet az unitárius egházközség részére 400 leu. Az EKT. elismerő köszönettel fogadta a szép alapítványokat. Főjegyző a Csegezen tartott vizsgálat alkalmával Pályi Jánosné asszonnyal megállapodást kötött a Pályi János alapítványához tartozó Hunyadi-kert használatára nézve.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Rajtunk kívül álló akadályok lapunk megjelenését néhány napig késleltették.

A püspök ur ünneplése. Püspök urunk öméltósága augusztus hó 9-én töltötte be életének 88-ik évét. Ez alkalommal az EKT. nyílt gyűlésben üdvözölte a szeretett főpásztort s többi tisztelői a püspöki lakáson fejezték ki hódolatukat és jókívánságaikat.

A Főtanács elhalasztása. Az EKT. a főtanács megtartását október végére halasztotta. A halasztásra az adott okot, hogy sok iskolai és egyházi kérdés van függőben, amelyekről csak október végére lehet tisztább képet alkotni és dönteni.

A testvériség jegyében. A derzsi egyházközség a miklós-falvi leány-egyház harangját átadta a református egyháznak szerződés mellett, közös használatra. Az EKT. a szerződést jóváhagyta.

Püspöki vizsgálat a kereszturni egyházközségben. A püspöki vizsgálószerk dr. Boros György egyházi főjegyző, püspökhelyettes vezetése alatt augusztus 17-én a kereszturni egyházkörs megvizsgálására utazott. A vizsgálószerk állandó jegyzője ebben az egyházkörsben Kovács Lajos brassai lelkész. A kolozsvári tanári kar részéről, Pap Domokos és dr. Kiss Elek vettek részt a vizsgálószerk munkájában, a kereszturni gimnázium tanárai közül Pap Mózes, dr. Szolga Ferencz, Péter Lajos, Boros Jenő jelentek meg több egyházközség gyűlésein. Tervünk szerint e vizsgálatok lefolyásáról a befejezés utáni részletes beszámolót fogunk adni. Előre jelezzük, hogy beszámolóink küzdelmes munkáról, de szép eredményekről fog szólni.

A kolozsvári Leány-Otthon ügye. A közoktatásügyi kormányközegek sok egyéb között kolozsvári Leány-Otthonunk ügye ellen is kifogásokat emeltek. Fő kifogásuk az volt, hogy az Otthon nincs kellően elkülönítve a Kollégium egyéb helyiségeitől. Az egyházi főhatóság módját ejtette, hogy azt a vádat illetékes tényező felülvizsgálja. Pteancu vezérfelügyelő közelebről személyesen nézte meg az Otthon elhelyezését és megálapította, hogy az a nevelés minden kívánalmainak megfelel. Így tehát a Leány-Otthon a jövő iskolai évben is folytatni fogja áldásos működését. Az előjegyzések megtörténtek, sajnos, minden felvételi kérést, nem is lehetett teljesíteni. Nem hogy bezárásról eshetnék tehát szó, hanem sürgősen nagyfoku kibővítésről kell gondoskodnunk.

A D. F. E. ez évi közgyűlése igen élénknek és érdekesnek ígérkezik. Az új egyházközségi D. F. Egyletek képviselőitől a közgyűlés a jelentés mellett néhány percig tartó programot vár. A titkár kéri a képviselők neveit, hogy előre tájékozuk a teendőkről.

Dávid Ferenc egyleti gyűlés Abásfalván. Abásfalván július hó 30-án az udvarhelyköri D. F. E. ünnepies gyűlést tartott, melyre közelről és távolról sokan elzarándokoltak az unitárius értelmiségből és népből, sőt más felekezetűek is szép számmal voltak jelen. A jelenlevők nem is csalódtak a várakozásban, mert dr. Gál

Kelemen kolozsvári kollégiumi igazgató szivreható felolvasása csakugyan kielégített minden várakozást. Azt a lelki állapotot tüntette fel, amely a magyar ember lelkét uralja a nagy történelmi változás után. De nem elégedett meg sorsunk tragikus rajzával: rámutatott arra, hogy hagyományaink fentartása, történelmi multunkban kialakult értékeink megbecsülése lesznek azok az eszközök, amelyek a megváltozott helyzetben lételünket, fenmaradásunkat biztosítják. Erős, áttörhetlen várunk az egyház, melyet az ősök hitével, buzgóságával kell fentartanunk. Erre meg is van minden reményünk, csak azt a földet el ne hagyjuk amelyen születünk s az egyház iránt való szeretet, buzgóság, áldozatkészség mindenkor ott legyen a hívek szemei előtt. A műsorban közreműködtek, szavalattal: Ajtay Annuska kép. növendék, Lukács Sándor papnövendék, Kiss Bertuska főgimn. tanuló és Vári Domokos lókodi lelkész; énekkel: Az abásfalvi nőegylet, Kovács Erzsébet és Kovács Irma urleányok s az utolsó nem a legkevésbé fontos — az elnök tartalmas megnyitójával és bezárójával. Istentiszteleten az éneket Szatmáry Ferenc énekvezér vezette, imát mondott és egyházi beszédet Benczédi Pál. A hivatalos ügyek tárgyalásánál elhatározta a gyűlés a könyvtár szaporítását és a fiókkör tagsági díját 10 leuban állapította meg, melyet a Közlöny árán felül, a fiók egylet pénztárába kell fizetni. A gyűlés után közös vacsora, utánna pedig táncmultság volt. A tudositáshoz hozzá kell tegyünk, hogy a helyi rendezőség: Kádár Lajos, Szatmáry Ferenc és Kádár Gyula és családjai, valamint az abásfalvi híveink előzékenységükkel, vendégszeretetükkel nagy hálaára kötelezték le az egybegyűlt nagy közönséget. *Tr.*

A D. F. E. munkálkodik. *A küllői D. F. fiókegyletek évi működéséről.* Amíg a megelőző évben csak három helyen működött D. F. fiókegylet, addig most hét helyről kaptunk jelentést. Megalakult Szókefalván, melynek tagjai az önálló egyháztagok. Vasárnap délutánonként (havonta) tartja ünnepélyeit. Ádámoson is megalakult s célul tűzte ki ünnepélyeik jövedelméből az összes egyházi lapok megrendelését. Széplakon két alkalommal színelőadást, háromszor műsoros estélyt rendeztek. Sároson vasárnaponként (havonta) tartottak bibliamagyarázattal egybekötött templomi ünnepélyt. Dombón minden hónap első vasárnapján a szomszéd lelkészek felkérésével templomi ünnepélyek tartottak. 1922. december 31-én nagy Petőfi-ünnepély éjféλι templomozással. Segesváron Nagy Béláné urasszony buzgó munkáját egy pár sorban méltatni nem lehet. Minden második vasárnap délután 5 órakor műsoros összejövetelt tartottak. A legfáradhatatlanabb s nemes célu munka e helyen folyik. Dicsőszentmártonban ünnepélyt tartottak november 15-én, decemberben és márciusban két nagyobb szabásu vallásos délutánt. 1923. jan. 1-én Petőfi-ünnep volt. Február 6-án műsoros estély és színelőadás. Nem alakult meg a D. F. E. Harangláb, Désfalva, Szentbenedek és Bethlenszentmiklóson. Reméljük, hogy jövőre e helyekről is gazdag jelentést kapunk. — *Egyleti élet a kereszturi körben.* Székelyszent-

miklóson megalakult a D. F. E., tevékeny működést fejt ki, tagsági díjakat azonban még nem fizettek. Szentábrahámon a D. F. E. kebelében olvasó- és önképzőkör alakult. Az egyletnek 102 tagja van. Siménfalván szintén folyó évi január hó folyamán ünnepélyes kerektek közt megalakult a D. F. E. Ravában 1922. novemberében 24 taggal az egylet megalakult, szép és lelkes munkát fejt ki. Firtosváraalján még nem alakíthatták meg az egyletet, mivel alapszabályait nem tudták felmutatni s ennek hiányában a hatósági engedélyt nem kapták meg. Az egyházközösségekben vallásos összejövetelek s más társas összejövések útján igen élénk társasági élet folyik. Az egyleti életre általánosságban eddig mondottakat még azzal toldhatjuk meg, hogy a mostani idők természetes nehézségei mellett valóban sok minden akadályozza egy elevenebb, hathatósabb, építőbb egyleti élet kifejlődését. Személyekkel szembeni unszimpatia sokszor érvényesül. Az egyházi adóval kapcsolatosan kiéleződött véleménykülönbségek e téren is bomlasztólag hatnak; sokszor a pap és tanár szemben találja egymással magát stb. A közöny most sok tekintetben nagyobb fokú, mint régen volt s mi nem tudunk eléggé szervezkedni vagy nem is szeretünk. Mindenesetre — s ez bizalmasan legyen mondva — egy olyan szerencsés vezető egyéniség, aki több időt, sok időt tudna rá szentelni, amilyen helyzetben jelenlegi elnökünk talán legkevésbé van, egészen átforgalmazhatná az egyleti életet s ha nem is ideális, de ideálisabb helyzet állna elő. Én magam sem tudok nagy elfoglaltságom miatt természetesen annyit dolgozni e téren, mint kellene s az előbb elmondottak nem is vádakat akarnak lenni, csak a tény konstatálása. Pedig hogy fontos feladat ez, világos, szerintem az egyházi adó kérdése is másképp nézne ki, ha egy intenzívebb egyleti élet lett volna. Előfordult, hogy a D. F. E. alapszabályait kérték (pl. Korond). Egy ily szabályzathoz hozzájutottam (1885-ből való) s most másoltatom, hogy kiadhassam. Ajánlatos volna ennek kiegészítése a 71—1922. évi főtanácsai határozat értelmében, továbbá a tagdíjakra vonatkozólag s az egyes egyházközösségekben megalakult egyletek figyelembevételével. — *A segesvári egyleti élet.* Ez alkalommal megteszem elszámolásomat a 1922. évi D. F. E. és Nőkszövetsége működéséről. Örömmel jelenthetem, hogy az egyleti élet az egész év folyamán élénk és eredményes volt. Működésünket az alábbiakban körvonalazom: Minden második vasárnap délután az imateremben műsoros összejövetelet tartottunk. Minden alkalommal imát Nagy Béla lelkész mondott. Felolvastak fölolváltva Éhrenverth Ignácné, Nagy Béláné, Márkos Teréz, Csutak Ilonka, Dénes Mózesné, Rózsa Jánosné és Benkő Jánosné. Szabadelőadást tartott január 28-án dr. Boros György egyházi főjegyző. Minden alkalommal énekelt a felnőtt leányok énekkara. Ezen énekkar hetenként háromszor tartott próbát Nagy Béláné és Nagy Margitka vezetésével. Szólót énekelt több alkalommal Lőrinczi Piroska; Simonfi Margit és Katona Endre. Duettet adtak elő három alkalommal Simonfi Margit hegedűn és Nagy Margit harmóniumon. Szavalt,

az ifjuság felváltva. Az összejöveleteket a közönség szívesen és érdeklődéssel hallgatta, vallás és nemzetiségi különbség nélkül. Ehrenwerth Ignácné és alólrít augusztus hó végén és szeptember hóban felkerestük az összes unitárius családokat, hogy személyesen győződjünk meg a hívek anyagi és erkölcsi helyzetéről. Beigazolódott, hogy ezen látogatásra nagy szükség volt. Megláttuk, hogy kiket kell segíezni s kiktől várhatunk segítséget. Találtunk jobb módu, rendezett viszonyok között élő családokat, de sajnos, találtunk szegényeket is meglehetősen nagy számban. Láttunk egy családot, ahol hét apró gyermek mellett az anya gyenge, beteges. Azonnal megtettük a lépéseket a segítésre. Biztosítottunk a tél folyamára e családnak hetenként kétszer ebédet. Találtunk szegény családokat, hol a gyermekek gyengén voltak ruházva. Ezeknek felsegítésére jártunkban gyűjtést rendeztünk s karácsonykor karácsonya-ünnepély keretében kiosztottunk 13 gyermeknek alsó- és felsőruhát, harisnyát stb. Özv. Demeter Miklósnénak vettünk egy szekér fát. A nagylelkű adományokból 1799 L folyt be. A téli hónapokban 3 iskolás leánykának hetenként egyszer ebédet adott: Ehrenwerthné, Márkosné, Nagy Béláné, Kelemen Jenőné, Dénes Mózesné, Rózsa Jánosné, Csutak Józsefné, Matos Sándorné, Szabó Zsigmondné. Ez évben 2 nagy vendégünk volt. Hankinson angol lelkész és dr. Boros György egyházi főjegyző. Hankinson éppen karácsony estéjén volt nálunk, midőn végignézte a megható szép karácsonya ünnepélyünket, honnan 90 gyermek távozott kisebb, nagyobb ajándékkal. Dr. Boros György főjegyző ur jan. 28-án volt közöttünk, midőn egy igen tanulságos, lebilincselő, szabad előadást tartott a zsufolásig megtelt imatermünkben. A jószívü adakozók filléreit összegyűjtöttük s a szegények között kiosztottuk. Így fejlesztettük az áldozatkészségét, enyhítettük a nyomor. Tagjaink száma 50 volt. Befolyt: 1799 leu; vásárlásra 1796 leu; Maradt 3 leu. Nagy Béláné titkár. — A *Varoskörti* D. F. Egylet 1922/23 évi működéséről a következő jelentés szól: A lefolyt évben az évközi összejöveletek ismét elmaradtak több közbe jött akadály miatt, habár az Elnökség mindent megtett azok tartása érdekében. Csupán egy választmányi ülést tartottunk f. év április 25-én, melynek legfontosabb célja az egyh. köri Egyl. élet beindítása és a szervezetség megteremtése. Választmány határozati javaslatokul a közs. ajánlja a közgyűlés által elfogadandónak: 1. Tekintettel az egyh. községi f. Egyletek megszervezésére, amiről az Alapszabályok nem szólnak, némi módosítások vitessenek keresztül az alapszabályokon a mai egyh. élet követelményeinek megfelelően. Még pedig, a) az egyházközségi egyletek szerves részei a köri egyletnek s így a központi egyletnek is. b) Az egyh. községi egylet tagja a köri egyh.-nek és a főegyletnek is, mindkét egyletben 1—1 tag képviseli az egyh. köri egyletet. Ezen 1—1 tag választott tag. c) a köri egylet szintén tagja a főegyletnek, hol 2 választott tag képviseli a köri egyletet. 2. A főegylet (központi) kerestessék meg, hogy a köri összejöveleteken legalább egy (1) tag egy (1) szám

kitöltése által képviselje a főegyletet. 3. Ugy szintén az egyház községi egyletek is felváltva 1—1 pont kitöltése által képviseljék magukat a körüli összejöveteleken. A választmány ezen határozati javaslatát a Székelykálban f. év aug. 5. tartott f. egyh. közgy. egyhangulag elfogadta. Ugy szintén elfogadta a fiókegyleti titkár a következő javaslatát is: a) Az egyházközségi fiókegyletek is összejöveteleikről, üléseikről jegyzőkönyvet vegyenek fel, illetve vezessenek. b) Az egyházközségi egyletek összejövetelein a szomszédos egyházközségek vezetői: lelkészek, tanítók felváltva vegyenek részt szerepléseik által. Az első javaslat által a pontosság, az ellenőrizhetőség, a másik által a változatosabb, intenzívebb munkásság érhető el. Ezen határozati javaslatok, illetőleg a közgyűlés által is elfogadott javaslatokat a nagytiszfektű központi Elnökség megfontoló figyelmébe ajánlom. Most még csak egy rövid képet szeretnék adni az egyházközségek összefoglaló egyleti életéről, működéséről: Tulajdonképeni D. F. Egylet a maga valódiságában (3) három egyh. községben működik: az iklandi, marosvásárhelyi és szabédi e.-községekben, melyek mind a múlt év folyamán alakultak. A két utóbbi helyen a Nőkészövetsége is megalakult. Az egyházközségi egyleti élet a következő: Csókfalva 3, Ikland 27 előfizető az U. K.-re, kik a D. F. E.-nek tagjai, ifjúsági egylet 30 tag. Iszló 5 előfizető az U. K.-re, ifj. egylet 30 tag. Marosvásárhely 100 előfizető, a D. F. E. tagjainak száma 100 a Nőkészövetségével együtt. Nyárádgálfalva 17 előfizető, a D. F. E. tagjainak száma 45, az ifj. egyleté 41. Nyárádszentmárton 12 előfiz. Nyárádszentlászló 8 előfizető, ifj. egyletet beszüntették. Nyomát 3 előfizető, ifj. egylet 30, Nőkészövetsége 45 taggal. Szabéd 40 előfizető, kik a D. F. E. tagjai a Nőkészövetségével együtt. Szentgerice 4, Szentháromság 7, Székelykál 8 előfizető, ifj. dalkör 22 taggal. Vadad 4 előfizető, ifj. egylet 25 taggal. Összesen tehát az Unitárius Közlönynek 238 előfizetője van a maroskörüi Dávid Ferenc E.-ben. Ikland: 12 felolvasó, két Petőfi-ünnepély, 4 műsoros estély, egy karácsonyfa-ünnepély; Marosvásárhely: 10 felolvasó, egy mesedélután; Iszló: három műsoros estély; Nyárádgálfalva: két műsoros estély; Nyomát: három műsoros estély; Szabéd: 30 összejövetel; Székelykál: két műsoros estély; Vadad: 8 összejövetel, 4 műsoros estély, összesen 60 összejövetel és 18 műsoros estély, melyeknek tiszta jövedelme egyes célokra összesen kitesz 14—15 ezer leut.

A vulkáni unitárius egyházközség hívei vallásos buzgóságuknak igen szép példáját mutatták fel, midőn egy igen kedves imaházat rendeztek be maguknak. Szívünk megtelik magasztos érzéssel, midőn látjuk a kis imaház belsejét, melynek harmonikussá tételében részt vettek: *Uzora Tamás* v. e. o. t., aki egy bibliát ajándékozott templomi használatra. *Uzora Krisztina és Borbála* a papi széket és szószéket díszítették fel igen szép és értékes bársány terítővel. *Marossy András* és neje *Farkas Berta* urvacsora vétel alkalmára két szép fehér himzett terítőt (egy asztal, egy kenyér és borterítőt) ajándékozott kicsiny templomunknak.

Kiemelendő szives adományozóink közül *Kárász Gyula és neje*, akik bár más vallásuak, mégis oly nagy érdeklődést tanúsítanak egyházunkkal szemben, akik nem sajnálták a nagyáldozatot, melyet hoztak, midőn egy gyönyörű buzavirággal és buzakalással himzett bársony asztal terítőt ajándékoztak. Hálás köszönetünket nyilvánítjuk.

A felekezetek felekezetei. Amerikában az egyházak számát alig lehet ellenőrizni oly gyorsan szaporodnak. Egyik magyarázata az hogy egy felekezet magában is sokféle szakad. A reformátusok 12 felekezetre, a baptisták 13-ra, a methodisták 17-re, a luteránusok 22-re oszlanak.

Ahol a papot szeretik. Székelyszentmiklós egyike a keresz-turi kör legkisebb unitárius eklézsiáinak. Am ezt a nagy gyülekezetet naggyá teszi hiveinek áldozatkészsége. Az egyetemes unitárius egyház segélyezésére kért összeget első szóra és egyhanguan szavazták meg s buzgó elhatározásuktól még a fölverődött ellenséges áramlatok sem térítették el. Kicsiny sereg nagyszerű közszellemére nézve jellemző a következő eset. Papjuk fiatal ember, nehezen tud a parochián s annak külső birtokain berendezkedni. Látták ezt a hívek: titkon összebeszéltek és a közelebbi vásáron gyönyörű üszö-borjut vettek ajándékba kedves papjuknak, egy másik üszöborju árát pedig felerészben szintén fedezték. A székelyszentmiklósi egyház-köztség kis seregére igazán talál a biblia szava: „Kicsinyekben dicsóíti meg magát az Isten“.

A kolozsvári kollégium igazgatósága a jövő iskolai évre a következő tudnivalókat közli: Azok a tanulók, akik az 1922/23 isk. évben tagjai voltak az intézetnek, vallásfelekezetre való tekintet nélkül akadálytalanul felvétetnek, hasonlóképpen felvétetnek ref. és ág. h. ev. vallásu új tanulók is. Azok a más vallásu tanulók, akik ujonnan akarnak beiratkozni, a közokt. miniszter urhoz címzett s az igazgatósághoz beadandó románnyelvű kérelemmel (minta kap-ható az igazgatónál) folyamodhatnak, hogy az intézetbe beiratkoz-hassanak.

Az I. gimn. o.-ba beiratkozó tanulók felvételi vizsgálatot tesznek, amely írásbeliből és szóbeliből áll. Az V. gimn. o.-ba be-iratkozó tanulónak a felvételt kérő folyamodványhoz csatolnia kell az abszolváló bizonyítványt is. A javító, pótló és felvételi vizsgálá-tokat IX. 17—18-án, az éretts. jav. vizsg. IX. 19-én tartjuk meg. Javító vizsg. engedélyért folyamodhatik az, aki az I. o.-ban leg-följebb 3 főtárgyból, a II-VIII. o.-ban legföljebb két főtárgyból elég-telen osztályzatot kapott.

A beiratkozás IX. 20—22-én d. e. 8—12-ig, d. u. 3—5-ig lesz. Az isk. év ünnepélyes megnyitása 23-án d. e. 11 órakor; a tanítás 24-én reggel 8 órakor kezdődik. A konv. ételmezés 23-án reggel kezdődik. Díjak: Az elemi iskolában 150 leu, mely összeg két egyenlő részletben, a beiratkozáskor és febr. 1—4-én fizetendő. A segélyző alap javára legalább 10 leu fizetendő a beiratkozáskor. A főgimn.-ban: I—IV.-o. iskolai díj 1200, V—VIII. o.-ban 1800 leu.

Ezenfelül mindkét tagozaton a beiratkozáskor fizetendő 110 leu, mely összeg senkinek el nem engedhető. Az isk. díj a kirótt összeg 20³/₁₀₀-áig szegény, jó előmenetelű tanulóknak elengedhető. Az isk. díj a beiratkozáskor és febr. 1—5. napjain fizetendő két egyenlő részletben. Az internátusi díj elemi, gimn., iparisk. és leányotthoni tanulóknak két egyenlő részletben fizetendő 800 leu; egyetemi és főisk. hallgatóknak 2000 leu. Ezenkívül 20 leu rongálási díj minden tanulótól. A konviktusi díj az összes tanulóknál unitáriusoknak öt egyenlő részletben fizetendő 2250, nem unitáriusoknak 3375 leu. A konv. díj év folyamán a szükséghez képest felemelhető. Unitárius vallású I—IV. o. leánytanulók felvétetnek nyilvános tanulóknak V—VIII. o.-ak azonban csak magántanulóknak, A magántanulók vizsgálatára nézve a kormánnyal megállapodás még nem történt. Kérjük a tiszt. lelkész urakat, hogy a fentieket az érdeklődőkkel közölni sziveskedjenek. *Igazgatóság.*

Fekete József nagysolymosi lelkészünk leányát Piroskát, Keresztély János kissolymosi ref. lelkész június 17-én eljegyezte.

Hivatalos közlemények.

XLVI. Sz. 1041—1923. Körlevél. Valamenyi esperes, lelkész, igazgató afiához a kérvények felbélyegezése tárgyában. Közlöm tudomásulvétel és miheztartás céljából a következő 37.310—1921/ sioc. sz. a. f. évi jan. 31-i keltezéssel júl. 4-én érkezett közokt. vezérigazgatóság intézkedését: Igen tisztelt Tanács! Tévedések kikerülése céljából a beadványok fölbélyegezése tárgyában a kolozsvári Pénzügyigazgatóság átirata alapján van szerencsém értesíteni a következőkről: A magyar közig. törvény elvi végzései alapján (1094—1888. sz.) az elismert felekezetek papi hivatalai közhivatalok. Az 1907. évi XXVII. tc. rendelkezéseinek megfelelően a felekezeti tanítók közhivatalnokok. Ennek következtében a papi hivataloktól és a felekezeti tanítóktól kibocsátott okmányok ugy tekintendők, mint közhatalóság által kibocsátott okmányok. A 13 pont (változtatva az 1914. évi XLIII. tc. alapján) valamint a magyar bélyegtörvény 1 §. cap. 2. imperative kimondja, hogy minden kérvény stb. melyeket magán személyek intéznek közhatalóságokhoz általában bélyegkötelesek stb.“ Minthogy minden intézkedések, valamint a magyar bélyegtörvény még érvényben van, magánszemélyeknek a papi és iskolai hivatalokhoz intézett kérvényei a magyar bélyegtörvény szerint látandók el bélyeggel. Cluj, 1923. július hó 6-án. *Ferenc József* unitárius püspök.

XLVII. Sz. 2395—1922. Határozat. E. K. T. adott esetből kifolyólag felhívja esperes fiait, hogy az esperesi vizsg. alkalmával az egyházközségekben az E. Fótanácsi jegyzőkönyvek meglétét vizsgálják felül s ahol azok hiányoznak, beszerzésüket rendeljék el. Együttal E. K. Tanács a jövőre vonatkozólag a gondatlan kezelő anyagi felelősségét is kimondja. Egyes hiányzó jegyzőkönyvek árát

az 1920 év előtti időből az egyházi levéltárónál kezelt példányokra nézve a 10 leuban, az 1920 év utáni időre a 25 leuban állapítja meg. Elnökséget E. K. Tanács felhívja, hogy a meglevő E. Főtanácsi jegyzőkönyv példányszámokat állapítsa meg és azok árát egyházi pénztárnál a Közalapnál levéltáros afia terhére írassa elő. A határozatot közöljük egyházi levéltárossal, egyházi pénztárral, esperes affiával és az Unitárius Közlönyben közzétesztük. A Magyar Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Kolozsvárt 1923. augusztus hó 9-én tartott üléséből. *Ferenc József* unitárius püspök. *Dr. Mikó Lőrinc* titkár.

XLVIII. Sz. 1440—1923. Kőrirat esperes és lelkész affiaihoz. Gyakran előfordul, hogy az E. K. Tanács rendeleteire adandó jelentések egyes egyházközségektől késedelmesen vagy egyáltalán nem érkeznek be, aminek részben az is az oka, hogy a posta néhol titkán közlekedik, vagy hogy egyes levelek utközben el is vesznek. Ezen utóbbi okból származó kellemetlenségek lehető kikerülése végett utasítom lelkész affiát, hogy abban az esetben, ha az Unitárius Közlönyt, melyben hivatalos közlemények is jelennek meg, havonként a hónap első felében nem kapnák kézhez, a hiányzó példányt az E. K. Tanács irodája útján azonnal sürgessék meg. Azokat a körrendeleteket illetően pedig, melyek nem az Unitárius Közlönyben adatközze, hanem idközben az E. K. Tanács irodája külön borítékban küldi el az egyes egyházközségekhez, ezental az U. K. számaiban egy rövid emlékeztető lesz, melyet lelkész affiai kisérjenek figyelemmel és ha az ilyen rendeletek valamelyikét nem kapták volna kézhez, azt haladéktalanul kérjék újra elküldeni az E. K. Tanácstól. Kolozsvár, 1923. szept. 7. *Ferencz József* unitárius püspök.

XLIX. Emlékeztető az augusztus hóban kibocsátott körrendeletekről, melyek az Unitárius Közlönyben nem jelentek meg: 959—1923. sz. A nemzeti ünnepekről. Jelentés nem küldendő be. — 1315—1923. Buzdítás módosabb hívekhez gyermekeiknek gimnáziumainkban taníttatására. Jelentések összes egyházközségektől beküldendők szeptember hó 20-ig. — 1254—1923. Egyetemes egyházi adózásról. Jelentések beküldendők összes egyházközségektől szeptember hó 30-ig. — 1311—1923. Egyházközségek esetleges ingatlan igényének állami rezervákból érvényesítése. Jelentések összes egyházközségektől beküldendők szeptember hó 15-ig. — 1346—1923. Sérelnes adókvetésekéről. Jelentések nem küldendők. — 129—1923. Vári Albert: Keresztény Egyháztörténelem, Ürmösi József: Ószövetségi, Benczédi Pál: Újszövetségi bibliai történetek című tankönyvekről. Jelentések nem küldendők.

L. Sz. 1439—1923. Kőrirat az iskolaszékekhez. Elemi iskoláink tantervét és óratervét beterjesztettük a kolozsvári tankerületi főfelügyelőséghez, honnan felülvizsgálatra a miniszteriumhoz küldik fel. Nincs ok annak föltevésére, hogy a miniszterium a tantervet ellenezné, de addig is, amig erre nézve nyilatkoznék, a tan- és óratervet sürgősen sokszorosítottjuk és a hozzá leendő alkalmazkodás végett el fogjuk küldeni az iskolaszékekhez. Egyelőre csak az olyan egyházkörök nevelésügyi bizottsági előadóinak küldünk 1—1 példányt, amely körökben felekezeti elemi iskoláink vannak, azonban rövid időn belül az iskolaszékek is meg fogják kapni a részükre szükséges példányokat. — Kolozsvár, 1923. szept. 7. *Ferencz József* unitárius püspök.